

Jaarverslag 2024

Fonds Kwaliteitsverbetering Buitengebied

Mei 2025

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Een stukje geschiedenis	3
1.2	Leeswijzer.....	4
2	Uitgevoerde projecten 2024 - FKB	5
2.1	Achterbroek	5
2.2	Zwarteweg.....	5
2.3	Biezendijk.....	6
2.4	Looiseweg.....	7
3	Uitvoering in 2024	8
3.1	Grenzeloos Landschap	8
3.2	Gennepse zaaigoed actie 2024	9
4	Financieel overzicht FKB.....	10

1 Inleiding

Dit jaarverslag is vanuit de ambtelijke organisatie opgesteld, in samenwerking met VNC als uitvoerder van Grenzeloos Landschap.

1.1 EEN STUKJE GESCHIEDENIS

In 2017 zijn concrete stappen genomen om samen met de gemeente Gennep het 'Fonds Kwaliteitsverbetering Buitengebied Gennep' (FKB) op te zetten. Door middel van dit gemeentelijke compensatiefonds is het voor initiatiefnemers mogelijk om via het bottom-up-principe middelen te ontvangen voor de realisatie van landschapsprojecten.

Het gemeentelijke fonds komt voort uit de decentralisatie van het Limburgs Kwaliteitsmenu (provinciaal instrument). Het Limburgs Kwaliteitsmenu (LKM) gaat uit van het compensatiebeginsel. Het grootste deel van het buitengebied van Limburg is niet bedoeld om vol te bouwen. Waar bouwen wel kan, betekent dat toch vaak een aantasting van de open ruimte, het landschap of het uitzicht. Daarom kan dat alleen als er tegelijk een *kwaliteitsverbetering* plaatsvindt.

De compensatieopgave komt voort uit de 'Structuurvisie buitengebied gemeente Gennep - Borging Kwaliteitsmenu –'. (dit deel uit de Structuurvisie is ongewijzigd overgenomen in de Omgevingsvisie uit 2020). Daarin is opgenomen dat ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied die niet, of niet direct passen in het bestemmingsplan gebruik kunnen maken van het gemeentelijke kwaliteitsmenu en zodoende de ruimtelijke ontwikkeling mogelijk te maken. Daarbij is het uitgangspunt dat de gemeente Gennep open staat voor ontwikkelingen in het buitengebied maar dat de ruimtelijke kwaliteit geborgd moet blijven of gecompenseerd moet worden. Compensatie kan in de vorm van fysieke landschappelijke inrichting ter plaatse en/of door een financiële aan het Fonds Kwaliteitsverbetering Buitengebied. De gemeente neemt vervolgens de verplichting op zich om de financiële bijdrage om te zetten in een kwaliteitsverbeterende maatregel, maar eveneens in het buitengebied. Deze financiële bijdrage wordt via het 'Fonds Kwaliteitsverbetering Buitengebied Gennep' ingezet om lokale initiatieven te ondersteunen om zodoende het buitengebied van Gennep landschappelijk op te waarderen.

Stichting IKL heeft een belangrijke rol gespeeld bij het opzetten van het Fonds Kwaliteitsverbetering Buitengebied, en heeft vervolgens de coördinatie en beoordeling van aanvragen gedaan, t/m 2020. In 2021 kwam er ongewild een einde aan de jarenlange samenwerking met St. IKL. Vervolgens zijn wij op zoek gegaan naar een nieuwe partner om het werk vanuit het FKB mee voort te zetten.

Voor een aantal coördinerende en controlerende taken is in 2021 en 2022 samengewerkt met idverde Advies uit Roermond, een commerciële partij. idverde Advies is onderdeel van de idverde groep, samen met de bomendienst en realisatie.

Begin 2023 hebben we de instroom van nieuwe deelnemers in het FKB stopgezet, aanvankelijk om de criteria te kunnen herzien. Lopende inrichtingsprojecten zijn afgemaakt. Inmiddels kunnen we nieuwe aanvragers in de meeste gevallen doorverwijzen naar het Maasheggenproject of het project Grenzeloos Landschap. Dit heeft niet alleen financiële voordelen, maar ook is er minder

gemeentelijke capaciteit nodig, aangezien de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap (VNC) de trekker is van dit project. De noodzaak om de criteria te herzien voor deelname via de gemeente is hierdoor een stuk minder urgent.

De opties voor [landschaps-inrichting en – herstel](#) staan vermeld op een pagina van de gemeentelijke website. (in 2025 is ook een nieuwe provinciale regeling geopend voor landschapselementen).

Interreg-project Grenzeloos Landschap

Eind 2023 is door het college besloten om met middelen uit het Fonds Kwaliteitsverbetering Buitengebied deel te nemen aan het [Interreg-project Grenzeloos Landschap](#), dat door de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap is ingediend en wordt uitgevoerd. In 2024 zijn de eerste uitvoeringsprojecten vanuit Grenzeloos Landschap binnen onze gemeente uitgevoerd.

1.2 LEESWIJZER

In 2024 zijn er nog 4 projecten vanuit ons 'eigen FKB' uitgevoerd en opgeleverd, zie hoofdstuk 2.

Daarnaast is er een start gemaakt met het project Grenzeloos Landschap. Deze bijzondere Fondsprojecten zijn beschreven in paragraaf 3.1.

In 2024 is er in samenwerking met DSV weer een akkerrandenproject geweest vanuit het Fonds Kwaliteitsverbetering Buitengebied, specifiek voor inwoners van het buitengebied: De Gennepe Zaaigoed-actie. Zie paragraaf 3.2.

De financiële stand van zaken wordt beschreven in Hoofdstuk 4.

2 Uitgevoerde projecten 2024 – vanuit het FKB

Hieronder volgt een korte beschrijving van de projecten vanuit de ‘eigen’ FKB-projecten die in het voorjaar van 2024 zijn afgerond.

2.1 ACHTERBROEK

De twee particuliere percelen zijn ca. 1,7 hectare groot, gelegen ten noordwesten van Milsbeek. De locatie ligt in het open agrarisch ontginningslandschap. Volgens de Leidraad Landschappelijke Inpassing van de gemeente Gennep, passen in dit landschap houtwallen en singels, knotbomen en boomlanen, hoogstamboomgaarden, knip-/scheerhagen en/of struweelhagen, solitaire hagen en poelen. Deze elementen dienen vooral ter inpassing van de erven met behoud van het open karakter van het gebied.

Op deze plek is een nieuwe boomgaard gerealiseerd met 9 fruitbomen en daarbij kruidenrijk grasland. Aangezien dit gedeelte beweid wordt zijn de bomen elk voorzien worden van 2 boompalen en een boomkorf. De nieuwe boomgaard is langs de noord- en gedeeltelijk langs de zuidzijde omzoomd met knip- scheerheggen van éénstijlige meidoorn (*Crataegus monogyna*). Voor een landschappelijke uitstraling zijn er twee eiken poorten geplaatst, deze dienen als toegang naar de boomgaard. Daarnaast zijn stukken struweelheg hersteld en uitgebreid.

2.2 ZWARTEWEG

Op particulier terrein aan de voet van het Reichswald zijn beukenhagen geplant, 8 knotwilgen met boombescherming tegen vraat en er is een eikenpoort geplaatst. Dit was een aanvulling op eerder gerealiseerd landschapsproject.

2.3 BIEZENDIJK

Op particulier terrein aan de Biezendijk zijn knip-en scheerheggen (samenstelling: meidoorn, wegedoorn, veldesdoorn, Gelderse roos, rode kornoelje, kardinaalsmuts en hazelaar) en struweelheggen (samenstelling: meidoorn, Gelderse roos, sleedoorn, kardinaalsmuts, hazelaar, gewone vogelkers, wilde appel) geplant. Eea is uitgerasterd met schapengaas in verband met begrazing. Daarnaast is er een amfibieën-poel aangelegd en zijn enkele solitaire bomen geplant (1 walnoot en 3 beuken).

Poel en beplanting Biezendijk.

2.4 LOOISEWEG

Op een boerenerf en agrarisch perceel zijn vakken ingeplant met bosplantsoen, zodat de stallen beter worden ingepast in het landschap. Naast de bekende struiksoorten zijn ook boomvormers, zoals eik en linde aangeplant. De paardenbak is grotendeels omzoomd met knip- en scheerhagen. Er zijn enkele solitaire bomen aangeplant (2 tamme kastanjes, 6 knotwilgen, 1 koningslinde en 3 winterlindes). De aanplant is uitgerasterd en er zijn enkele veldhekken geplaatst.

3 Uitvoering in 2024

3.1 GRENZELOOS LANDSCHAP

Gemeente Gennep heeft op 21 november 2023 besloten deel te nemen aan het Interreg VI-project Grenzeloos Landschap en daarvoor middelen uit het Fonds Kwaliteitsverbetering Buitengebied in te zetten.

De Vereniging Nederlands Cultuurlandschap (VNC) leidt dit Interreg VI-project en heeft de subsidie aangevraagd. Naturschutzzentrum im Kreis Kleve e.V. is de Duitse partner. Beiden hebben ervaring met natuur-inclusieve landschapsmaatregelen. Aan Nederlandse zijde richt het project zich op de gemeenten Land van Cuijk, Mook-Middelhaar, Gennep en Bergen. Aan Duitse zijde het gebied van Goch, Weeze en Uedem in Kreis Kleef. Samen met boeren, grondeigenaren en beheerders zoeken we duurzame oplossingen voor zowel het landschap als de agrariërs die het bewerken en beheren.

Het project is bedoeld voor particulieren, bedrijven of agrariërs met grond in het buitengebied. Zij kunnen meedoen met ontwerp en aanleg van landschapselementen, gefinancierd vanuit het project. Geïnteresseerden worden doorverwezen naar projecttrekker VNC.

De looptijd van Grenzeloos Landschap is 4 jaar, tot en met juni 2027. Gemeente Gennep draagt maximaal € 100,000,- bij voor de totale duur van het project. De bijdrage voor 2024 was € 20.000,-.

Foto-impressie aanplant vanuit Grenzeloos Landschap in de gemeente Gennep in 2024:

Aanplant knip- en scheerheg en struweelheg langs wandelpad (langs agrarisch perceel) op de Sint Jansberg, voorjaar 2024.

Aanleg van ca. 650 m1 knip- en scheer en struweelheg op 2 agrarische percelen bij de Aaldonkse Beek.

Ook in andere deelnemende gemeenten worden landschapselementen aangelegd vanuit het project Grenzeloos Landschap, meestal op grond van particulieren.

Meer informatie op: <https://www.gennep.nl/landschapsherstel-project-grenzeloos-landschap> en [Doe mee met Grenzeloos Landschap | Gemeente Gennepe](#)

3.2 GENNEPSE ZAAIGOED ACTIE 2024

De Gennepe zaaigoed-actie heeft in 2024 wederom in samenwerking met DSV Zaden uit Ven-Zelderheide plaatsgevonden. De zaaigoed-actie werd gecombineerd met de Week van de Groene Tuin – een Steenbreek-initiatief.

In april 2024 was er een artikel gepubliceerd, getiteld [Zaaigoed-actie zorgt voor een bloemrijk en kleurrijk Gennepe](#), in het blad Stad en Groen (zie link).

61 deelnemers hebben bloemenmengsel besteld, in totaal goed voor ruim **5,2** hectare aan bloeiende akkerranden. Een flinke groei ten opzichte van de vorige jaren.

4 Financieel overzicht FKB

Inkomsten

Het Fonds wordt gevuld vanuit bijdragen die gekoppeld zijn aan ruimtelijke ontwikkelingen (bouwplannen, bestemmingsplan-wijzigingen) in het buitengebied. De eerste grote bijdragen ten gunste van het Fonds kwamen destijds voort uit ontwikkelingen bij grote bedrijven en de ontwikkeling op Diekendaal. In 2019 kwamen er nauwelijks nog middelen in het Fonds terecht, waardoor het saldo sterk terugliep, maar in 2020 en 2022 zijn er aanzienlijke bijdragen binnengekomen. De inkomsten in 2024 waren afkomstig van een woningbouwontwikkeling (€ 15.000,-) en ontwikkeling Diekendaal (€ 10.000,-).

Uitgaven

Kosten per inrichtingsproject variëren, afhankelijk van de beschikbare ruimte en het inrichtingsplan.

4 inrichtingsprojecten afgerond in 2024 (deels betaald in 2022 en 2023*)	€ 56.815,10 (incl. BTW)
Advieskosten derden - 2024	Nvt
Kosten akkerranden buitengebied	€ 1.558,50 (excl. BTW)
Bijdrage Grenzeloos Landschap 2024	€ 20.000,- (excl. BTW)
TOTAAL	€ 78.373,60

*) NB: Door vooruitbetaling van een deel van de toegekende bedragen, lopen uitvoering en financiële overzichten niet precies parallel.

FCL 797216 - Fonds Kwaliteitsverbetering Buitengebied

Stand voorziening op 1-1-2024: € 166.202,74

Stand voorziening op 31-12-2024: € 158.156,11

Uitstaande verplichtingen die in de loop van 2025 of later uitbetaald worden:

- Gennepe Zaaigoed actie 2025: ca. 1.750,- .
- Grenzeloos Landschap 2025-2027: max. € 70.000,-

Vrij uit te geven budget: Stand op 1-1-2025 minus uitstaande verplichtingen: ca. € 85.000,- .

Eventuele inkomsten in 2025 moeten hier nog bij worden opgeteld.

